

Spel van schijn en wezen in Assen

REPORTAGE AXIS FESTIVAL

● Hoofdgast Kurt Dewey kruipt in de gedachten van bezoekers

Door Job van Schaik

Assen "Het spoorwegsysteem is belabberd", schreeuwt een man in een beige regenjas voor het politiebureau van Assen. "Want toestanden in het ziekenhuis! De belastingen zijn te hoog!" Uw verslaggever staat met andere bezoekers voor het hek van het bureau te wachten tot hij naar binnen mag om de toneelvoorstelling *De Politie* te bekijken, die in het restaurant van de politie wordt opgevoerd. De amok makende man hoort bij de voorstelling, dat is duidelijk. Als uw verslaggever wat aantekeningen maakt, komt een nep-agent op hem af. "Wat doet u daar, meneer", vraagt hij streng. Na uitleg zegt de agent dreigend: "Hou er rekening mee dat u zometeen het gebouw van de hoofdcommissaris betreedt. Ik hou u in de gaten!"

De verwarring wordt groter als een medewerker van het Axis Festival zegt dat tijdens de voorstelling niet gefilmd of gefotografeerd mag worden. "Het is een politiebureau", zegt ze. "Dat is geheim. Als we naar binnen gaan, mag u geen lawaai maken en u moet bij elkaar blijven." Hoort dit ook bij de voorstelling? Of is dit echt? Het is een vraag die steeds weer terugkeert tijdens de negende editie van het theaterfestival in Assen. Neem die woedende kip die ons twee uur later in het Asser bos begeleidt naar het openluchttheater waar Kurt Dewey *Gehoорnde man* speelt. Je

weet dat de kip er niet bij hoort, maar toch. De twijfel is gezaaid en dat heeft zintuigen en geest extra gevoelig gemaakt.

Dewey beheerst het lied van schijn en wezen als een grootmeester. De Vlaamse theatermaker is met zijn gezelschap Rode Boom dit jaar de hoofdgast op Axis. In *Gehoорnde man* hanteert hij mentalisme-technieken in een verbluffende, interactieve theatervoorstelling, waarbij voortdurend de suggestie wordt gewekt dat hij de gedachten van de toeschouwers kan lezen. Zo raadt hij de initialen en de leeftijd van een oude vriend waar een van de bezoekers aan denkt. En zijn kompaan, contrabas-

▲ Ilse van Kollenburg speelde een topzwemster in het wedstrijdbad van De Bonte Wever.
Foto: Marcel Jurian de Jong

sist Joris Vanvinckenroye, kan de tekening die een andere bezoeker heeft gemaakt ongezien bijna exact reproduceren. "Wat is dat dan, de waarheid", vraagt Dewey zich als de gehoornde man ondertussen af. "De leugens groeien als de hoorns op mijn rug en op dit moment voel ik ze groeien."

Ook tijdens Deweys wonderbaarlijke, theatrale stadswandeling *La ville qui respire* ontmoeten we – met een koptelefoon vol geluiden,

muziek en verhalen op het hoofd – acteurs die dingen van ons weten die ze niet kunnen weten. Maar het is veel meer dan een truc. Dewey roept in zijn voorstellingen de vraag op hoe eigen onze gedachten zijn en opent ruimte voor nieuwe verhalen. Hij laat je op een andere manier kijken waardoor je dingen ziet die je niet eerder waarnam. Zo ontmoeten we in een drukke winkelstraat een vrouw die onderzoek doet naar de minstbetreden stenen. En in een woonwijk confronteert een man ons via de rommel op straat met onszelf.

Het is niet alleen de actieve rol die de bezoekers toebedeeld krijgen, die je op Axis doet nadenken

over schijn en wezen. Het zijn ook de locaties. Neem de monoloog *Omdat ik de beste ben* van Ilse van Kollenburg over een jonge topzwemster, in zwembad De Bonte Wever. Net als bij *De politie* trekt de locatie je als toeschouwer de voorstelling in. Met blauwe plastic slofjes om de schoenen puffen we mee met de zwemster in de slaperig makende, vochtige hitte – met chloor dampen in neus en longen.

Natuurlijk kan er op Axis ook ongecompliceerd gelachen worden, zoals bij *De Transparante Kerk*, een voorstelling van Frank Los in een opblaaskerk in de Gouverneurstuin, waar tevens gegeten, gedronken en naar (te harde) muziek kan worden geluisterd. Ook simpele humor kan de geijkte denkkaders openbreken, bewijst dominee Los: "Dikke mensen zijn gewoon enorm belangrijk. Want als er geen dikke mensen waren, waren er ook geen dunne." Als een soort Paul de Leeuw met inhoud wrikt hij schijnbare zekerheden los en roept hij wezenlijke vragen op.

De installatie *Met mijn hoofd in een boom* van Dewey – drie sprekende, polyester beelden van een man, een vrouw en een kind met hun hoofd in een boom, net buiten het festivalterrein – heeft ook een mooie. Het jongetje vraagt zich af of het niet zo kan zijn dat er op elk atoom in het heelal ook mensen wonen, net als op de aarde. "Misschien is de aarde ook een atoom", draait hij vervolgens de gedachte om. "En misschien is ons zonnestelsel wel een klein onderdeelje van een reusachtige tandenborstel." Een voorbijganger hoort het aan, draait een sjekkie en loopt glimlachend verder. Axis is een festival waar iedereen vrolijk van wordt.